ב"ה

אין ליכט
פון תורה

ספר

שבט מוסר

שערים לסדר שמות

בלשון הקודש ואידיש

513 א'

הוצאת אמונה
ברוקלין נוא יארק,
שנת תשנ"ח לפ"ק

שבט מוסר
השלם
באידיש
תשובה
תפלה
צדקה
תורה
עבודה
גמ"ח
תורה
עבודה
גמ"ח
תשובה
תפלה
צדקה
טלית
הבית
בישראל
הוצאת
שבט
מוסר

בס"ד

איסור השגת גבול ידוע – והננו אוסרים להדפיס
בלי רשותינו, הן במדינה זו והן במדינה אחרת,
שום חלק מהספר, שעלה לנו ביגיעה רבה ועצומה,
שהתחלנו עוד בשנת תנש"א לפ"ק (כמובא בהקדמה).

הוצאת
שבט מוסר
באידיש

האדרעס להשיג הספר ולשלוח הערות

מכירה הראשית:

SHAIVET MUSER

956-43 st.
Brooklyn, New York 11219

(718) 437 - 0576

בארץ ישראל בירושלים 02 - 827-142

THE RIGHTS OF THE COPYRIGHT HOLDER WILL BE STRICTLY ENFORCED

כל זכויות ההדפסה של ספר זה, הן כולו והן מקצתו, במדינה זו או במדינה אחרת, שמורות להמו"ל, שהוציא הוצאות מרובות על הדפסתו, כפי שיראה הקורא. ולהשומעים יונעם ותבוא עליהם ברכת טוב.

נדפס בדפוס האחים גרוס
Printed in the U.S.A. by:
GROSS BROS. Printing Co.inc.

בעזרת השם יתברך

ספר
שבט מוסר
השלם
חלק שני

פון מוהר״ר אליהו הכהן זצ״ל
פון דער קהילה אין איזמיר יע״א

❖

אין אידישער איבערזעצונג

איבערגעאַרבעט לויט די היינטיגע אידישע שפראַך

דער ספר איז געטיילט לויט פרקים, לויטן סדר הפרשיות פון יאָר, כדי צו קענען ענדיגן דעם ספר יעדעס יאָר, דורך לערנען יעדע וואך א פרק, אַזוי ווי עס איז געווען געדרוקט אין פיורדא תק״ו.
אין ספר ״ידו בכל״ שרייבט ער, אז ערליכע אידן פלעגן האלטן דעם ספר ״שבט מוסר״ אין זייער טלית-בייטל, און אַזוי קען מען לייכט משלים זיין באלד נאכן דאווענען יעדן טאג לויט׳ן סדר פון יענע פרשה.

דער סדר פון גאנצן ספר (סעט)
זע אין ״מעלות און אינהאלט פון די יעצטיגע אויסגאבע״

בעזהשי"ת

ספר
שבט מוסר
השלם

❖

חלק שני

❖

וואס עס האָט געשריבן אַ רבי, איינער פון די יושבים ראשונה ביים קעניג, מיט זיין אַרבעט, זיין וועג און זיינע מעשים וואָס ער האָט געטוהן און פיל אידן צוריקגעקערט פון זינד, און **ער איז דער שטעקן פון די פושעים**. ער איז אָנגעקומען ביזן שייד-וועג, און **געעפנט פאַר זיי אַן אָפענע טיר כפתחו של אולם**, כדי זיי זאָלן דערגרייכן דעם אויבערשטנ'ס מוסר און גלייכע וועגן. ער האָט זוכה געווען און מזכה געווען דעם רבים

ה"ה דער חכם השלם, דער אויסגעצייכנטער
דיין און הרב הכולל

מוהר"ר אליהו הכהן זצ"ל
פון דער קהילה אין איזמיר יע"א

❖

אין אידישער איבערזעצונג

איבערגעאַרבעט לויט די היינטיגע אידישע שפּראַך

יוצא לאור
שנת תשנ"ז לפ"ק
פה ברוקלין יצ"ו

בעזהשי"ת

ספר

שבט מוסר

השלם

כתבו איש רבי מרבי המלך היושבים ראשונה עם המלך במלאכתו כדרכיו כמעלליו אשר פעל ועשה ורבים השיב מעון ושבט פושעים הגיע לפרשת דרכים, פתח להם פתח פתוח כפתחו של אולם להשיג ידי כפרם מוסר ה' ודרכיו הישרים, זכה וזיכה את הרבים

ה"ה החכם השלם הדיין המצויין הרב הכולל
מוהר"ר אליהו הכהן זצ"ל
מתושבי ק"ק איזמיר יע"א

בעזהשי"ת

ספר

שבט מוסר

השלם

וואָס עס האָט געשריבן איינער פון די אַמאָליגע גרויסע צדיקים וקדושים וטהורים, אַ מחבר פון צענדליגער ספרים, הרב הכולל

מוהר"ר אליהו הכהן זצ"ל

מאיזמיר יע"א

דער ספר האָט במשך פון הונדערטער יאָרן מדריך און מחנך געווען טויזנטער אידישע קינדער אויפן ערלעכן אידישן וועג.

דער הייליגער גאון וצדיק ר"ר **הלל קאלאמייער** זצ"ל האָט עדות געזאָגט אַז **דער "שבט מוסר" האָט אים געמאַכט פאַר אַ איד,** און אַזוי האָבן גרויסע צדיקים וקדושים אָנגעזאָגט זייערע קינדער צו לערנען שטענדיג אין דעם ספר, ווייל דאָס האָט זיי געברענגט צו דעם וואָס זיי זענען צוגעקומען.

עס איז אויך באַקאַנט אַז דער ספר האָט זיך זיין אייגנאַרטיגן סטיל, ווי אַזוי מיט חכמה און פאַרשטאַנד אַריינצודרינגען אין דעם האַרטסטן האַרץ איבערצודרייען און אַרויפברענגען אינגאַנצן צום ריכטיגן וועג. די גדולים און צדיקים פון יעדן דור פלעגן פאַרלאַנגען באַזונדער פון בחורים און יונגעלייט צו לערנען בקביעות אין דעם ספר. **אידן פלעגן דאָס טראָגן שטענדיג אין טלית-בייטל.**

שוואַכע און אַפילו פאַרדאָרבענע בחורים און יונגעלייט פלעגן לערנען די ספרים דורך דעם באַפעל פון זייערע מדריכים ומשפיעים, און זיי האָבן געזען וואונדער ווי שטאַרק ווירקזאַם דאָס איז ביי אַלע.

נאָך היינט צו טאָג זענען דאָ לעבעדיגע עדות, פון טאַטעס, מלמדים אויף זייערע קינדער, אַז דאָס ספר "שבט מוסר" באַווייזט אותות ומופתים, די שווערסטע פראָבלעמען, האַרטסטע מענטשן, פאַרזינקענסטע באַשעפענישן זענען געוואָרן אויסגעאיידלט, תלמידי חכמים, יראי השם, און אפילו בעלי מדריגה. ממש אומגלויבלעך, **דער שטאַרקסטער עדות זענען די נאָענט צו 100 אויסגאַבעס, וועלכע זענען געדרוקט געוואָרן ביז היינט.**

דער ספר האָט זייער אַ רייכן אינהאַלט. עס דרינגט אַריין אין אַלע ענינים פון דער וועלט, וואָס קען מעורר זיין צו יראת שמים מיט אַ זיסן געשמאַקן לשון וואָס ציט די לייענערס.

דער ספר איז א ליכט-זייל און א וועג ווייזער

א) ווי אזוי צו ווערן לייכט אַ תלמיד חכם און אַ מתמיד.
ב) ווי אַזוי צו צוברעכן אַ שלעכטע געוואוינהייט (מדה).
ג) ווי אַזוי צו וואַקסן מיט יראת שמים.
ד) ווי אַזוי צו וואַקסן מיט צניעות און איידלקייט.
ה) צו צוברעכן דעם רייץ צו געלט און עשירות.
ו) הדרכה צו דאַווענען ערליך מיט כוונה.
ז) ווייך מאַכן דאָס האַרץ צו טוהן צדקה וחסד, נישט קאַרגן דאָס געלט.
ח) פירט אַרויף אויף דעם וועג פון תשובה און תיקון המעשים.
ט) ספּעציעלע הדרכה פאַר בחורים.
י) מורה דרך פאַר יונגעלייט.
יא) הדרכה פאַר די נשים צדקניות.
יב) וואונדערבאַרער וועג-ווייזער ווי אַזוי מחנך צו זיין די קינדער פון קליינווייז זייער גרינג און פּראַקטיש, מיט אַ גאַראַנטיע בעזה״י.
יג) הדרכה פון הנהגת הבית און שלום בית - בעסטע עצות ווי אַזוי דורכצוקומען. בדוק ומנוסה.
יד) הדרכה ווען מ׳מאַכט אַ ברית בשעה טובה.
טו) ווי אַזוי מען גרייט זיך צו די בר מצוה.

טז) אָנווייזונגען צו די חתונה פאַר חתן כלה און עלטערן.

דער ספר איז א ליכט-זייל און א וועג ווייזער

יז) וועג-ווייזער אין טאָג-טעגליכן לעבן ווי אַזוי זיך אַן עצה צו געבן מיט פּראָבלעמען וואָס קומען אונטער.

יח) הדרכה פאַר צובראָכענע און דעפּרעסטע מענער אָדער פרויען וועלכע זענען צוקלאַפּט צוליב צרות ל״ע, אין זיי אַריינצובלאָזן חיות און חיזוק, זיי זאָלן זיין פריילין און מונטער, פול מיט לעבנס גייסט.

יט) באַלייכט די הערצער פון עלטערן וועלכע עס איז פון הימל באַשערט אַ פּראָבלעם מיט קינדער פיזיש אָדער גייסטיג, זיי זאָלן זיך פילן איבערגליקליך זייענדיג די שלוחים פון הימל מקרב צו זיין די גאולה.

כ) חיזוק און שמחה פאַר די אידישע מאַמע זיך צו פלאָגן מיט פירן אַ גרויסע שטוב פון פילע קינדער בלעה״ר.

כא) חיות און דערקוויקעניש פאַר צוקלאַפּטע בחורים.

כב) אַ דרך ווי אַזוי צו נוצן געלט ביי ביזנעס, נישט צו פאַרלירן דאָס פאַרמעגן אויף איינמאָל (באַנקראָט ח״ו).

כג) אויסצואווארצלען די מדת הקנאה פון אָרים צו רייכע, אָנווייזענדיג אַז די אָרימע זענען די גליקליכע.

כד) הונדערטער סגולות און רפואות און ספּעציעלע תפילות פאַר יעדע זאַך וואָס אַ מענטש דאַרף צום טאָג טעגליכן לעבן.

בס"ד

דער ספר **שבט מוסר** איז געטיילט לויט פרקים, לויטן סדר הפרשיות פון יאָר, כדי צו קענען ענדיגן דעם ספר יעדעס יאָר, דורך לערנען יעדע וואך א פרק, אַזוי ווי עס איז געווען געדרוקט אין פיורדא תק"ו.

❖❖❖

אין ספר "**ידו בכל**" שרייבט ער, אז ערליכע אידן פלעגן האלטן דעם ספר "**שבט מוסר**" אין זייער טלית-בייטל, און אזוי קען מען לייכט משלים זיין באלד נאכן דאווענען יעדן טאג לויט'ן סדר פון יענע פרשה.

❖❖❖

לוח לפי סדר הפרשיות של כל השנה

סדר בראשית

1. בראשית פרק א
2. נח פרק ב
3. לך-לך פרק ג
4. וירא פרק ד
5. חיי-שרה פרק ה
6. תולדות פרק ו
7. ויצא פרק ז
8. וישלח פרק ח
9. וישב פרק ט
10. מקץ פרק י
11. ויגש פרק יא
12. ויחי פרק יב

סדר שמות

13. שמות פרק יג
14. וארא פרק יד
15. בא פרק טו
16. בשלח פרק טז
17. יתרו פרק יז
18. משפטים פרק יח
19. תרומה פרק יט
20. תצוה פרק כ
21. כי-תשא פרק כא
22. ויקהל פרק כב
23. פקודי פרק כג

סדר ויקרא

24. ויקרא פרק כד
25. צו פרק כה
26. שמיני פרק כו
27. תזריע פרק כז
28. מצורע פרק כח
29. אחרי פרק כט
30. קדושים פרק ל
31. אמור פרק לא
32. בהר פרק לב
33. בחקותי פרק לג

סדר במדבר

34. במדבר פרק לד
35. נשא פרק לה
36. בהעלותך פרק לו
37. שלח פרק לז
38. קרח פרק לח
39. חוקת פרק לט
40. בלק פרק מ
41. פנחס פרק מא
42. מטות-מסעי פרק מב

סדר דברים

43. דברים פרק מג
44. ואתחנן פרק מד
45. עקב פרק מה
46. ראה פרק מו
47. שופטים פרק מז
48. תצא פרק מח
49. תבא פרק מט
50. נצבים-וילך פרק נ
51. האזינו פרק נא
52. ברכה פרק נב

בס"ד

מעלות און אינהאלט
פון די יעצטיגע אויסגאבע

צווייטער באנד

•אינהאלט פון חלק ב:

- תוכן הפרקים לויטן סדר פון די פרקים פון פרק י"ד ביז פרק כ"ז .... **לט**
- תוכן הענינים פון פרק י"ד ביז פרק כ"ז .... **מה**
- פערצען פרקים - פון פרק י"ד ביז פרק כ"ז - אויף די פרשיות התורה פון פרשת וארא ביז פרשת תזריע.

מיר וועלן ברענגען די ווערטער פון הייליקע צדיקים, יעדער אין זיין דור
(וואס אין די דורות איז געווען געוואלדיגע גרויסע צדיקים, גאונים און קדושים)
וואס זיי האבן געזאגט אויפן הייליגן מחבר בעל "שבט מוסר":
דער גאון רבי חיים אבולעפיא זצ"ל שרייבט:

נָהִירְנָא כַּד הֲוֵינוּ זוּטְרָא הִנֵּה נָא הָעִיר הַזֹּאת...
שָׁמָּה יָשְׁבוּ כִּסְאוֹת אֵלּוּ רָאשֵׁי סַנְהֶדְרָאוֹת...
וּמִתּוֹכָם כְּעֵין הַחַשְׁמַל דָּבָר אֶחָד לַדּוֹר רַב לְהוֹשִׁיעַ,
הָרַב הַדּוֹמֶה לְמַלְאָךְ,
הֲלֹא זֶה אֲדוֹנִי אֵלִיָּהוּ,

אֵין בֶּן הָעוֹלָם הַזֶּה גַּבְרָא דְּחָשִׁיב כַּוָּתֵיהּ לְמֶחֱצָה לִשְׁלִישׁ וְלִרְבִיעַ,

הֵן הֵן גְּבוּרוֹתָיו הֵן הֵן נוֹרְאוֹתָיו, יָדְעֵי רַבָּנָן וְסִפְרִין פְּתִיחוּ.
וְנִשְׁמַע פִּתְגָם הַמֶּלֶךְ אַף מַשְׁמִיעַ כָּל יָמָיו שֶׁל אוֹתוֹ צַדִּיק יוֹשֵׁב וְדוֹרֵשׁ
תַּחַת אֲשֶׁר קִנֵּא לֵאלֹקָיו כְּאִישׁ מִלְחָמוֹת יָעִיר קִנְאָה יָרִיעַ.

וְרַבִּים הֵשִׁיב בְּתוֹכָחוֹת עַל עָוֹן יוֹם לְיוֹם יַבִּיעַ.

❀ ❀ ❀

די ווערטער פון דעם גאון רבי חיים אבולעפיא זצ"ל, איבערגעטייטשט אין אידיש

אִיךְ גֶעדֶענְק אִין מֵיין יוּגְנט, אִין דֶער שְׁטָאט...
זֶענֶען גֶעזֶעסְן דִי רָאשֵׁי סַנְהֶדְרָאוֹת...
אוּן צְווִישְׁן זֵיי הָאט זִיךְ אַרוֹיסגֶעוִוין
וִוי אַ שְׁטְרַאל פוּן לִיכְט,
דֶער רַב וואָס אִיז גֶעגְלִיכְן צוּ אַ מַלְאָךְ,
דאָס אִיז מֵיין הַאַר הָרַב אֵלִיָּהוּ.

אוֹיף דֶער גאַנְצֶער וֶועלְט אִיז נִישְׁטָא קֵיין מֶענְטְשׁ ווִי עֶר אַפִילוּ נִישְׁט הַאלְב אָדֶער אַ דְרִיטְל אָדֶער אַפִילוּ אַ פֶערְטְל...
אוּן פִיל מֶענְטְשְׁן הָאט עֶר אָפְּגֶעהַאלְטְן פוּן זִינְד...

דער חיד"א אין זיין ספר "שם הגדולים" שרייבט:

מוֹרֵנוּ הָרַב רַבִּי אֵלִיָּהוּ הַכֹּהֵן אֶחָד מֵרַבָּנֵי אִיזְמִיר,
חִבֵּר יוֹתֵר מִשְּׁלֹשִׁים חִבּוּרִים מִסְפָּר הַסָּמוּךְ לְאַרְבָּעִים,

וְהָיָה אַפּוּטְרוֹפּוּס גָּדוֹל לַעֲנִיִּים שֶׁהָיָה הוֹלֵךְ וְקוֹבֵץ עַל יְדֵי מֵהַגְּבִירִים וּמְחַלֵּק לַעֲנִיִּים, וְרַבִּים הֵשִׁיב מֵעָוֹן בִּדְרָשׁוֹתָיו וְתוֹכְחוֹתָיו וּמֶתֶק לְשׁוֹנוֹ.

וּכְבָר בָּא לוֹ אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל בְּבֵיתוֹ יוֹם שַׁבַּת קֹדֶשׁ אַחַר הַדְּרוּשׁ וְנָשַׁק יָדָיו וְאָמַר לוֹ יָדוּעַ לֶהֱוֵי לְהָרַב כִּי הוּא הָיָה מוּכָן לַעֲשׂוֹת עֲבֵרָה וְהַיּוֹם הַזֶּה בְּשָׁמְעִי דְּרוּשׁ הָאָדוֹן חָזַרְתִּי בִּי וְנִפְקְחוּ עֵינַי... וְהָיְתָה מְנוּחָתוֹ בִּשְׁנַת תפ"ט.

❀ ❀ ❀

די ווערטער פון חיד"א, איבערגעטייטשט אין אידיש:

מוֹרֵנוּ הָרַב רַבִּי אֵלִיָּהוּ הַכֹּהֵן

אֵיינֶער פון דִי רַבָּנִים פון דֶער שְׁטָאט אִיזְמִיר,
הָאט מְחַבֵּר גֶעוֶוען מֶער פון דרַייסִיק סְפָרִים כִּמְעַט פֶערְצִיק,

און עֶר הָאט זִיךְ פַארנומֶען מִיט דִי אָרֶעמֶע לַייט דורְךְ אַרומְגֵיין און צוזאַמֶענקְלַייבְן פון דִי נְגִידִים און פַאַרטֵיילְן צו דִי אָרֶעמֶע,

און פִיל מֶענְטְשְׁן הָאט עֶר אָפְּגֶעהַאַלְטְן פון זִינְד דורךְ זַיינֶע רֵיידֶעס און תּוֹכָחָה מִיט זִיסֶע וֶוערטֶער.

און אֵיינְמָאל נָאכן רֵיידן שַׁבָּת
אִיז אֵיינֶער גֶעקומֶען צו אִים אִין דֶער הֵיים און אִים גֶעקושְׁט דִי הֶענט זָאגְנדִיק אַז עֶר הָאט זִיךְ גֶעגְרֵייט צו טאָן אַן עֲבֵירָה,
און הַיינְט הֶערֶענְדִיג דִי דְרָשָׁה פון דֶעם רַב
הָאט עֶר בַּאשְׁלָאסְן זִיךְ פולְשְׁטֶענְדִיק אָפְּהַאַלְטן דֶערְפון.

להעיר על מה שכתב הגאון הצדיק רבי חיים אבולעפיא זצ״ל על המחבר הקדוש בעל שבט מוסר וזל״ק: **הֲלֹא זֶה אֲדוֹנִי אֵלִיָּהוּ,**

אֵין בֶּן הָעוֹלָם הַזֶּה גַּבְרָא דְּחָשִׁיב כְּוָתֵיהּ לְמֶחֱצָה לִשְׁלִישׁ וְלִרְבִיעַ,

וְרַבִּים הֵשִׁיב בְּתוֹכָחוֹת עַל עָוֹן יוֹם לְיוֹם יַבִּיעַ.

צ״ב, הלא היו בדורו הרבה צדיקים קדושים וטהורים, ולמה כתב לשון כזה, למחצה לשליש ולרביע. ונבאר הענין איך שמודדים בשמים חשיבות של צדיקים קדושים ובפרט בענין מעלת ״ורבים השיב בתוכחות על עון״, שהמזכה את הרבים להחזירם בתשובה הוא ה״יחסן״ הכי גדול בשמים.

ונעתיק מה שכתב בספר ישמח משה על תנ״ך בהקדמה (קונטרס תהלה למשה דף י״א ע״ב), וזל״ק:

מבואר בזוהר תרומה דף קכ״ח ע״ב, ההוא זכאה בעי למרדף בתר חייבא וכו׳ בגין דיתחשב עלי׳ כאילו הוא ברא לי׳, ודאי איהו שבחא דיסתלק בי׳ יקרא דקוב״ה יתיר משבחא אחרא וכו׳, ועל דא כתיב באהרן ורבים השיב מעון, וכתיב בריתי היתה אתו החיים והשלום. ועיי״ש בדף קכ״ט ע״א כמה הפליגו שם **כמה גדולים זכות הצדיקים שמחזירים רשעים בתשובה**.

וכן שמעתי מאדמו״ח ז״ל, אשר סיפר לו מוזלל״ה, איך שפעם אחת נפגשו בעולם העליון **רש״י ז״ל** עם הרב הקדוש **ר׳ איציקל מדראהאביטש**, ושאל רש״י ז״ל [מאת] ר׳ איציקל, **איזה זכות ומצוה יש לו לבנו הרב הקדוש ר׳ מיכל המגיד מישרים מזלאטשוב מה ששומע שמרעישין בכל העולמות עם בנו הרב הנ״ל**. והשיב לו ר׳ איציקל הנ״ל, איך שלומד תורה לשמה. ולא נתקררה דעתו של רש״י ז״ל. ואמר לו עוד, שבנו הרבה לסגף את עצמו בתעניתים וסיגופים, וגם בזה לא נתקררה דעתו הקדושה. ואמר לו עוד, אשר הרבה בגמ״ח וצדקה ופיזר נתן לאביונים וכדומה, ועוד לא נתקררה דעתו.

שוב אמר לו שרבים השיב מעון ועשה הרבה בעלי תשובה בעולם, ובזה נחה ושקטה דעתו של רש״י ז״ל, ונחה דעתו הקדושה מה שמרעישים אתו כל הפמליא של מעלה, ע״כ.